

**Notatka informacyjna Głównego Urzędu Statystycznego
w sprawie rewizji rachunków narodowych
za lata 1995-2003.**

I. Uwagi ogólne

Realizując zalecenia Komisji Europejskiej (Eurostat) dla krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz krajów wstępujących, w drugiej połowie 2002 roku Główny Urząd Statystyczny przeprowadził bardzo ważną rewizję danych z zakresu rachunków narodowych, rocznych i kwartalnych, za lata 2000-2001, której efekty zostały opublikowane w Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej 2002 oraz publikacjach: "Rachunki narodowe według sektorów i pod sektorów instytucjonalnych 2000-2001"- wydana w czerwcu 2003 roku i "Rachunki kwartalne produktu krajowego brutto w latach 1995-2002"- wydana w październiku 2003 roku. Jednocześnie użytkownicy zostali poinformowani, że dla uzyskania porównywalnego szeregu danych, analogicznie zostaną zrewidowane dane za lata wcześniejsze, tj. 1995-1999. Termin tego opracowania zaplanowano na koniec grudnia 2003 roku.

W pierwszym etapie rewizji danych, tj. za lata 2000-2001:

1. wprowadzono zmianę zakresu podmiotowego sektorów instytucjonalnych, a mianowicie:
 - a. w sektorze przedsiębiorstw:
 - ujęto spółki cywilne (niezależnie od liczby pracujących) i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących powyżej 9 osób,
 - wyłączono zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych prowadzące działalność gospodarczą oraz agencje rządowe,
 - a. w sektorze gospodarstw domowych ujęto osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób,
 - b. w sektorze instytucji rządowych i samorządowych:
 - włączono zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych prowadzące działalność gospodarczą oraz agencje rządowe,
 - włączono Otwarte Fundusze Emerytalne do pod sektora funduszy ubezpieczeń społecznych,
 - a. w sektorze gospodarstw domowych ujęto osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób,
 - b. w sektorze instytucji rządowych i samorządowych:
2. zmieniono ujęcie transakcji w rachunkach sektora instytucji rządowych i samorządowych z kasowego na memoriałowe,
3. zastosowano nowe kryterium kwalifikowania gospodarstw domowych do poszczególnych pod sektorów oraz zwiększono ich liczbę do 6,
4. dokonano wyceny wartości środków trwałych według cen rynkowych.

Zakres prac w drugim etapie rewizji został rozszerzony w stosunku do pierwotnych zamierzeń. Za lata 1995-1999 wprowadzono analogiczne zmiany jak w pierwszym etapie. Ponadto, dla pełnego szeregu danych za lata 1995-2003 wprowadzono dodatkowe zmiany, będące wynikiem na bieżąco realizowanych prac w ramach projektów pomocowych UE dla krajów wstępujących. Rozszerzenie zakresu rewizji spowodowało niewielkie - 1,5-miesięczne opóźnienie w opublikowaniu nowych danych.

Drugi etap rewizji danych objął:

1. dla lat 1995-1999 rewizję danych w zakresie jak w pierwszym etapie,
2. dla pełnego szeregu czasowego 1995-2003:
 - nowy, wymagany przez Komisję Europejską dla krajów wstępujących, sposób szacowania usług mieszkaniowych, tj. według metody kosztów użytkownika,
 - w szacunkach amortyzacji dla instytucji rządowych i samorządowych uwzględniono, wcześniej nie ujmowaną, wartość podbudowy dróg,
 - w szacunkach spożycia prywatnego skorygowano wartość usług z tytułu podróży zagranicznych w celu uzyskania zgodności z kwotami wykazywanymi w bilansie płatniczym.

Prezentowane w niniejszej notatce nowe dane z rachunków narodowych, za lata 1995-2003, stanowią obecnie porównywalny szereg, zgodny z zaleceniami zasad ESA 1995 i uzupełniającymi rekomendacjami Komisji Europejskiej, pozwalający na prowadzenie krótkookresowych analiz społecznych i gospodarczych na poziomie krajowym międzynarodowym. Rewizje danych wcześniej publikowanych są dużym utrudnieniem dla użytkowników, lecz są one nieuniknione ze względu na zmiany prawa europejskiego i zaleceń Komisji Europejskiej. Prace te są obligatoryjne dla wszystkich krajów członkowskich i wstępujących. Kolejna rewizja, prawdopodobnie w 2005 roku, będzie dotyczyć, między innymi, uwzględnienia w szacunkach produktu krajowego brutto produkcji nielegalnej, tj. zabronionej przez prawo (prostytycja, przemyt czy produkcja narkotyków).

II. Skorygowane szacunki PKB za lata 1995-2003 według kwartałów.

Rewizja rachunków narodowych obejmuje zarówno dane roczne jak i kwartalne, zapewniając tym samym ich wzajemną zgodność i spójność. W prezentowanych, w załączonych tablicach, nowych szacunkach PKB i jego elementów według kwartałów, użytkownicy otrzymują, wyjątkowo po 50 dniach kalendarzowych po kwartale, wstępny szacunek PKB za IV kwartał 2003 roku. Zgodnie z obowiązującym harmonogramem, kwartalne szacunki PKB są udostępniane użytkownikom w terminie 80-85 dni po kwartale, zależnie od daty konferencji prasowych GUS.

Główny Urząd Statystyczny planuje w bieżącym roku przyspieszenie publikowania kwartalnych szacunków PKB i jego elementów do 70 dni kalendarzowych po kwartale, zgodnie z wymaganiami Eurostatu. Wpływ wprowadzonych zmian na poziom absolutny produktu krajowego brutto (wartość PKB wyrażona w cenach bieżących) był następujący:

- po pierwszym etapie rewizji, tj. za lata 2000 i 2001, wartość PKB wzrosła o ok. 4 %,
- po drugim etapie rewizji, wartość PKB za lata 2000 - 2003 (liczonych według nowej metody, przyjętej po pierwszym etapie rewizji), w stosunku do danych opublikowanych po pierwszym etapie rewizji, wzrosła o ok. 1,0 - 1,5 %.

Generalnie, poziom absolutny PKB za lata 1995-2001, z tytułu pełnej rewizji, zwiększył się od 7,0 % w 1995 roku do 5,4 % w 2001 roku. Nie zmieniła się dynamika realna produktu krajowego brutto w ujęciu rocznym, natomiast zanotowano niewielkie zmiany dla niektórych kwartałów - o 0,1 punktu procentowego. Nieco większe zmiany w dynamice realnej wystąpiły w agregatach składowych PKB poddanych rewizji, tj. głównie w sekcjach usług nierynkowych i spożyciu publicznym - od 0,2 do 1,0 punktu procentowego.

III. Wstępny szacunek produktu krajowego brutto w IV kwartale 2003 r.

Produkt krajowy brutto w IV kwartale 2003 r. wzrósł realnie o 4,7 %, w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego (odpowiednio: w III kwartale o 4,0 %, w II kwartale o 3,9 %, w I kwartale o 2,3 %). W całym 2003 r., w porównaniu z 2002 r., PKB wzrósł o 3,7 %.

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w IV kwartale 2003 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, wzrosła o 4,3 % (odpowiednio: w III kwartale o 3,9 %, w II kwartale o 3,8 %, w I kwartale o 2,0 %). W całym 2003 r. wartość dodana brutto wzrosła o 3,5 %, w porównaniu z 2002 r.

Wartość dodana brutto w przemyśle w IV w kwartale 2003 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, wzrosła o 9,7 % (w III kwartale zanotowano wzrost o 8,0 %, w II kwartale o 8,1 %, I kwartale o 4,1 %). W całym 2003 r., w porównaniu z 2002 r., wartość dodana brutto w przemyśle wzrosła o 7,6 %.

Wartość dodana brutto w budownictwie w IV kwartale 2003 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, obniżyła się o 0,1 % (odpowiednio: w III kwartale o 2,0 %, w II kwartale o 7,4 %, w I kwartale o 19,6 %). W całym 2003 r., w porównaniu z 2002 r., zanotowano spadek wartości dodanej brutto w budownictwie o 5,1%.

W sektorze usług rynkowych wartość dodana brutto w IV kwartale 2003 r. wzrosła o 4,2 % (odpowiednio: w III kwartale o 4,2 %, w II kwartale o 4,6 %, w I kwartale o 3,4 %). W całym 2003 r., w porównaniu z 2002 r., wartość dodana brutto w sektorze usług rynkowych wzrosła o 4,1 %.

Popyt krajowy w IV kwartale 2003 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, wzrósł o 2,7 % przy wzroście PKB o 4,7 % (odpowiednio: w III kwartale wzrósł o 2,4 % przy wzroście PKB o 4,0 %, w II kwartale wzrósł o 2,1 % przy wzroście PKB o 3,9 %, w I kwartale wzrósł o 2,4 % przy wzroście PKB o 2,3 %). W całym 2003 r., w porównaniu z 2002 r., popyt krajowy wzrósł o 2,4 %, przy wzroście PKB o 3,7 %.

Spożycie ogółem w IV kwartale 2003 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wzrosło o 3,3 %, (odpowiednio: w III kwartale o 2,9 %, w II kwartale o 2,8 % , w I kwartale o 1,1 %), w tym **spożycie indywidualne** w IV kwartale 2003 r. było wyższe o 3,9 % (odpowiednio: w III kwartale o 3,5 %, w II kwartale o 3,8 % , w I kwartale o 1,4 %), w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. W całym 2003 r. spożycie ogółem wzrosło o 2,5 %, w tym spożycie indywidualne zwiększyło się o 3,1 %, w porównaniu z 2002 r.

Nakłady brutto na środki trwałe w IV kwartale 2003 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, wzrosły o 0,1 % (w III kwartale zanotowano wzrost o 0,4 %, natomiast w I i II kwartale spadek odpowiednio o 1,7 % i 3,6 %). W całym 2003 r., w porównaniu z 2002 r., nakłady brutto na środki trwałe obniżyły się o 0,9 %.